

Retningslinjer om Sametingets internasjonale deltakelse gjennom Norges delegasjon overfor organer i FN-systemet

1. Formål

Formålet med retningslinjene er:

- å sikre at kontakt mellom statlige myndigheter og Sametinget om Norges instruks og/eller posisjonsnotat i forkant av FN-møter foregår i god tro med formål om å oppnå enighet om de deler av innholdet som kan påvirke samiske interesser direkte.
- å legge til rette for at statlige myndigheter og Sametinget samarbeider konstruktivt og effektivt innenfor retningslinjenes virkeområde.
- at Sametingets rolle skal være mest mulig forutsigbar for Sametinget, statlige myndigheter og internasjonale aktører.

2. Virkeområde

Retningslinjene gjelder for de tilfeller der Sametinget deltar gjennom Norges delegasjon overfor organer i FN-systemet.

3. Informasjon

Departementene og Sametinget avklarer i hvert enkelt tilfelle, så tidlig som mulig, hvorvidt Sametinget bør inviteres til å delta i Norges delegasjon til møter i FN der urfolkssaker behandles. Statlige myndigheter og Sametinget vil gi gjensidig informasjon om relevante forhold i forbindelse med forberedelser og avviklingen av slike møter.

4. Gjeldende praksis

Sametinget deltar, avhengig av kapasitet og egne budsjetter, som hovedregel i Norges delegasjon på følgende internasjonale møter i FN-systemet:

- Forhandlinger om den årlige resolusjonen om urfolks menneskerettigheter på ordinær sesjon i [FNs menneskerettighetsråd \(MR-rådet\)](#).
- Landhøringer i ”[Universal Periodic Review](#)” ([UPR-høringer](#)), som foregår i en arbeidsgruppe underlagt MR-rådet.
- Årlige sesjon i [FNs permanente forum for urfolksspørsmål \(UNPFII\)](#).
- Årlig sesjon i [FNs ekspertmekanisme for urfolks rettigheter \(EMRIP\)](#).
- Norges delegasjoner til konvensjons- og/eller resolusjonsforhandlinger i FN-regi der urfolksperspektivet er en del av forhandlingene (Det kan for eksempel være møter under FN's konvensjon om biologisk mangfold, Verdens immaterialrettsorganisasjon (Wipo), FN's klimakonvensjon, FN's kvinnekommisjon mv.)

5. Særskilt om skyggerapporter og muntlige høringer av FN-konvensjonenes overvåkningskomiteer

Sametinget står fritt til å sende skyggerapporter eller gi innspill direkte til ulike overvåkningskomiteer/ konvensjonsorganer som senere foretar en muntlig høring av Norge. I utgangspunktet deltar ikke Sametinget i disse tilfellene i den offisielle statlige delegasjonen under høringen av Norge, fordi det er staten Norge som er ansvarlig for allerede gjennomført politikk på det aktuelle området.

I de tilfellene hvor Norge høres muntlig av FN-konvensjonenes overvåkningskomiteer, og urfolksspørsmål antas å bli sentrale temaer for høringen, vil det være naturlig at ansvarlig departementet søker å legge til rette for at Sametinget kan delta med direkte kontakt overfor komiteen i forkant av at staten høres. Alternativt vil det etter en konkret vurdering kunne være aktuelt at Sametinget deltar som observatør i den statlige delegasjonen. I begge tilfeller skal det ansvarlige departementet involvere Sametinget i den forberedende fasen.

Aktuelle overvåkningskomiteer kan være:

- Alle FNs medlemsland rapporterer og høres jevnlig om gjennomføringen av sine menneskerettighetsforpliktelser i landhøring i en arbeidsgruppe underlagt FNs menneskerettighetsråd. Ordningen har navnet [Universal Periodic Review \(UPR-høringer\)](#).
- Gjennomføringen av FNs internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter (ICCPR) overvåkes av [FNs menneskerettskomité \(CCPR\)](#)
- Gjennomføringen av FNs internasjonale konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ICESCR) overvåkes av [FNs komité om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter \(CESCR\)](#).
- FNs rasediskrimineringskonvensjon overvåkes av [FNs rasediskrimineringskomité \(CERD\)](#).
- Gjennomføringen av FNs kvinnediskrimineringskonvensjon overvåkes av [FNs kvinnediskrimineringskomité \(Cedaw\)](#).
- Gjennomføringen av FNs barnekonvensjon overvåkes av FNs barnekomité (CRC).

6. Særskilt om ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater

Norge rapporterer om [ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater \(ILO-169\)](#) til [ILOs ekspertkomité](#) hvert 5. år. I 1996 ble det avtalt mellom regjeringen og ILO at Sametinget skal ha adgang til direkte kommunikasjon med ILOs ekspertkomité og kunne fremme egne rapporter om fortolkning og etterlevelse av denne konvensjonen. Sametinget rapporterer derfor direkte til ILOs ekspertkomité om ILO-169 for samme periode som Norge gjør.

7. Offisielle statlige delegasjoner til FN

7.1 Generelle bestemmelser

7.1.1 Når representanter fra Sametinget er del av en offisiell statlig delegasjon, gis Sametinget adgang til å gi innspill til delegasjonens eventuelle instruks, og er som alle delegasjonsmedlemmene underlagt instruksjonsmyndighet i henhold til Grunnloven § 26. I det daglige arbeidet utøves denne som regel av delegasjonsleder. En praktisk konsekvens er at når delegasjonsmedlemmer fra Sametinget holder innlegg, skjer det etter avtale med delegasjonsleder.

7.1.2 Alle delegasjonsmedlemmer er underlagt taushetsplikt om informasjon som de blir kjent med under forberedende møter og delegasjonsmøter.

7.1.3 Når det skal forhandles om en tekst som berører samiske interesser direkte på en slik måte at saken omfattes av konsultasjonsplikten, gjelder bestemmelsene i *Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget*. I slike saker skal ansvarlig departement i forkant av møtet i FN og på egnet måte konsultere Sametinget om instruksene til delegasjonen og om norske posisjoner.

7.1.4 Sametingets delegasjonsmedlemmer skal i den grad det er praktisk mulig få anledning til å se og kommentere statens utkast til innlegg; beredskapsflak mv. om urfolksspørsmål i forkant av høringen eller møtet.

7.1.5 Når Sametinget deltar i den statlige delegasjonen til FN, kan Sametinget normalt stille med inntil tre personer dersom ikke særlige grunner tilsier noe annet. Retningslinjene i likestillingslovens § 21 får tilsvarende anvendelse på Sametingets deltakelse.

7.2 Norges delegasjoner til møter i FNs permanente forum for urfolk (UNPFII) og ekspertmekanismen for urfolks rettigheter (EMRIP).

7.2.1 I UNPFII og EMRIP vil det være aktuelt at både departementenes representanter og Sametingets representanter holder innlegg. Innlegg som Sametingets medlemmer i delegasjonen skal holde i UNPFII og EMRIP, forelegges delegasjonsleder på forhånd og før innlegget holdes. Sametinget klargjør selv i sin innledning at de holder innlegg i egen kapasitet. Punkt 7.1.1 kommer ikke til anvendelse når det gjelder innholdet i innlegget.

7.3 Norges delegasjoner til FNs Menneskerettighetsråd (MR-rådet) og til høring i UPR

7.3.1 Sametinget kan delta i statlige delegasjoner til MR-rådet jf. punkt 7.1.1 dersom tema som skal behandles vil kunne påvirke samiske interesser direkte.

7.3.2 Når det gjelder "Universal Periodic Review" (UPR-høring) av Norge, som foregår i en arbeidsgruppe underlagt MR-rådet, kan det være aktuelt at Sametinget etter nærmere avtale med delegasjonsleder holder eget innlegg. Punkt 7.1.1. kommer ikke til anvendelse når det gjelder innholdet i innlegget.

7.4 Norges delegasjoner til konvensjons- og/eller resolusjonsforhandlinger i FN-regi

Det skal avklares gjennom dialog med Sametinget om de bør være en del av den offisielle statlige delegasjonen ved internasjonale forhandlinger dersom forhandlingstema kan påvirke samiske interesser direkte.